

Basisregistratie Ondergrond vanuit waterleidingperspectief

De overheid wil op een goede manier met heel veel gegevens omgaan. Dit is dermate belangrijk, dat men er een wettelijk kader voor heeft opgesteld: de Basisregistratie. Ook voor ondergrondgegevens komt er een Basisregistratie. Omdat die Basisregistratie Ondergrond (BRO) alleen wetgeving is voor de overheid zelf, leek het er op dat de waterleidingbedrijven er slechts zijdelings mee te maken zouden krijgen. Bij nadere beschouwing zou ook voor de drinkwatersector de BRO een grote impact kunnen hebben. Daarom zijn gesprekken gaande of de waterleidingsector zich vrijwillig kan/wil aansluiten. De insteek is dat er een goede BRO komt voor iedereen.

Overheden hebben voor het uitvoeren van hun taken behoefte aan gegevens. Het gaat bijvoorbeeld om gegevens over personen (sofi-nummers), auto's, kadastrale grenzen, etc. De overheid vindt het omgaan met gegevens zo belangrijk, dat het ondergebracht is onder een wettelijk regime: de Basisregistratie. In 2008 heeft de regering besloten dat er ook voor de gegevens van de ondergrond in Nederland een Basisregistratie moet komen. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft dit project ter hand genomen, en TNO opdracht gegeven om de Basisregistratie Ondergrond op te zetten. Deze moet regelen dat gegevens efficiënt worden verkregen, bewaard en gebruikt. Daarnaast moeten ze, ter verantwoording van de overheid, door burgers te raadplegen zijn.

En de waterleidingsector dan?

Waterleidingbedrijven zijn geen overheden en vallen dus niet onder het wettelijk regime van de BRO. Toch zullen waterleidingbedrijven de BRO ook niet helemaal kunnen ontlopen. Gegevens die worden verzameld als voorwaarde bij een door de overheid verleende vergunning, zullen ook in de BRO thuis horen. Het ligt voor de hand dat de betreffende overheid het waterleidingbedrijf zal vragen om de meetgegevens rechtstreeks aan de BRO te leveren, wat betekent dat er ook kwaliteitseisen aan gesteld worden. Dit kan betekenen dat in de huidige werkwijzen binnen drinkwaterbedrijven aanpassingen nodig zijn. Daar staat tegenover dat een hoogwaardige databank gratis beschikbaar komt, en dat de BRO een impuls is om bestaande gegevensbestanden te verbeteren en toegankelijker te maken.

Belangrijke elementen

Zolangzamerhand worden de eerste contouren van de Basisregistratie Ondergrond (BRO) duidelijk:

- De BRO is er voor en door overheden. Overheden worden verplicht hun gegevens aan te leveren en op te laten slaan;
- Overheden worden verplicht de data uit de BRO te gebruiken bij hun activiteiten, om te melden wanneer ze fouten zien en verbeteringen uit te (laten) voeren;
- De BRO wil beginnen met gegevens zoals ze nu opgeslagen zijn bij TNO onder Dinoloket en bij Alterra onder Bodem-InformatieSysteem;
- Er is een 20-tal datatypen onderscheiden, onder meer grondwaterstanden en

-kwaliteitsgegevens zullen worden opgeslagen;

- Via een procedure met werkgroepen wordt uiteindelijk besloten welke data en hoe deze data in de BRO worden opgeslagen;
- Het BRO-spoor zal parallel lopen met het Europese INSPIRE-kader, wat er onder meer toe leidt dat de formele ingangsdatum op 1 januari 2015 is gesteld. Het is de intentie dat voor die tijd al wel onderdelen uit de BRO operationeel zijn.

Wat betekent dat voor de waterleidingsector?

De BRO zou ook in het nadeel kunnen werken van de waterleidingsector. Overheden zullen verplicht zijn om bij hun handelen en besluiten gebruik te maken van BRO-gegevens, maar zijn niet verplicht om gebruik te maken van gegevens die niet in de BRO zijn opgenomen. De neiging om niet verder te kijken dan de BRO zal worden gestimuleerd door het kwaliteitslabel dat aan de BRO-data hangt. Voor gegevens buiten de BRO zal de overheid eerst moeten controleren of die gegevens ook aan dezelfde kwaliteitscriteria voldoen. Overheden zullen daardoor minder snel geneigd zijn om gegevens bij andere partijen op te vragen. Voor de drinkwaterbedrijven houdt dit in dat, als zij willen dat hun data meegenomen wordt in besluitvorming, het verstandig is de data in de BRO op te laten nemen.

Binnen BRO wordt dan ook de mogelijkheid geboden dat andere partijen dan overheden hun data kunnen aanleveren. Sinds juni 2010 zijn er daarom gesprekken geweest tussen vertegenwoordigers van de waterleidingsector en de BRO over de manier waarop de sector bij de plannen betrokken kan worden.

Voortgang gesprekken

Dit voorjaar hebben de gesprekken een inhoudelijk karakter gekregen. Uitgangspunt van de gesprekken is dat de sector zo veel mogelijk op gelijke voet als de overheden met de BRO wil meedraaien. Bij de start van het overleg bleek voor de twee datatypen die de sector het meest aangaan (grondwaterstanden en grondwaterkwaliteit) de werkgroepen al een eerste concept-aanpak hadden opgesteld. Door het ministerie is ruimte gegeven om over aanpassingen van deze aanpak te spreken. Hier was ook ruimte voor, omdat de vervolgstap in het BRO-proces (bespreking van de concept-

aanpak in een ambtelijke werkgroep) nog even op zich laat wachten. Vervolggesprekken hebben inmiddels een aantal discussiepunten opgeleverd.

Waarom alleen overheid?

Om te beginnen is geconstateerd dat de BRO wel heel erg een project voor en door overheden is. De ambtelijke werkgroep mag alleen uit overheden bestaan en hierdoor hebben we twijfels of de gebruikers wel voldoende vertegenwoordigd worden. De BRO zou toch in eerste instantie een bruikbaar instrument moeten zijn?

Hoe sla je een grondwaterstand op?

Het huidige voorstel vanuit BRO is om grondwaterstanden ten opzichte van een referentiepunt (bijvoorbeeld de NAP-hoogte van de bovenkant van een buis) op te slaan. Dit referentiepunt blijkt in de praktijk echter nog wel eens aangepast te worden. Regelmatig blijkt dit pas geruime tijd later, waardoor al eerder in de BRO opgeslagen data met terugwerkende kracht gecorrigeerd moeten worden. Om dit te kunnen doen, is het nodig dat ook de brondata opgeslagen worden. Dit is nu niet binnen de BRO geborgd, waardoor het voor aanleverende partijen noodzakelijk lijkt een tweede eigen databank met brondata naast de BRO te onderhouden. Daarnaast lijkt de opslagvorm in peil ten opzichte van referentiepunt vooral gebaseerd op de 'oude' praktijk van handpeilingen. Bezien moet worden of het met de nieuwe praktijk van geautomatiseerde metingen niet een extra rekenslag introduceert en dus een extra bron van fouten.

Validatie van grondwaterstanden

Voordat een grondwaterstand in de BRO mag worden opgenomen, moet worden gekeken of de gemeten waarde wel kan kloppen. Het ministerie heeft de intentie om de validatie door de bronhouder te laten uitvoeren (en dus formeel buiten het wettelijk regime van de BRO te houden), maar wil wel eisen stellen aan de manier waarop die validatie wordt uitgevoerd. Er is nog geen voorstel geformuleerd hoe die procedure er uit komt te zien.

Vitens en Brabant Water hebben daarom zelf een initiatief genomen om het liefst voor eind van dit jaar te komen tot een validatieprocedure. Dit traject zal zo veel mogelijk met andere waterleidingbedrijven samen worden doorlopen om zo te komen tot een soort waterleidingstandaard. Deze standaard

Rijkswaterstaat viert 25 jaar Oosterscheldekering

Op 4 oktober bestaat de Oosterscheldekering 25 jaar. Om dit te vieren, vinden in de week van 4 tot en met 8 oktober verschillende evenementen plaats. Op de dag zelf, exact 25 jaar na de opening door koningin Beatrix, vinden de officiële feestelijkheden plaats met prominente gasten en een paneldiscussie over de toekomst van het waterbeheer. Alle bijeenkomsten zijn in het Topshuis op voormalig werkeiland Neeltje Jans.

zal worden ingebracht in het BRO-proces, waarbij de uitwerking eventueel zou kunnen zijn dat middels een soort van vinkje aangegeven kan worden dat de meetreeks voldoet aan de waterleidingstandaard. Overigens is niet uit te sluiten dat de BRO deze standaard ook voor andere toeleveranciers van data tot norm zal verheffen.

Validatie van grondwaterkwaliteit

Waar het al een klus is om overeenstemming te krijgen over een validatieprocedure voor grondwaterstanden, wordt het voor chemische gegevens nog lastiger omdat daar verschillende meetmethoden, verschillende detectielimieten, etc. de variatiemogelijkheden vergroten. Dit vergt nog een grote inspanning.

Interpretatie

Een meting wordt doorgaans in een bepaalde context uitgevoerd en het resultaat moet ook in die context beschouwd worden. Als een grondwaterstand gemeten wordt om de effecten van een bronbemaling te monitoren, mag deze meetreeks niet gebruikt worden om een regionale gemiddelde hoogste grondwaterstand af te leiden. Hetzelfde geldt voor chemische data. Als meetpunten gericht zijn gekozen om een risicovolle activiteit te monitoren, mogen de resultaten niet gebruikt worden alsof het een random steekproef van de grondwaterkwaliteit betreft.

De vraag is hoe een bepaalde inhoud gekoppeld kan blijven aan de aanleiding voor de bemonstering en de interpretatie ervan door deskundigen.

Stand van zaken

De hierboven geformuleerd vraagpunten zijn slechts een selectie van onderwerpen die we met elkaar bespreken. Komende maanden zullen de eerste keuzes gemaakt moeten worden. De wederzijdse inzet is om samen tot een uitkomst te komen die voor de hele B.V. Nederland het meeste (financieel en inhoudelijk) rendement op zal leveren.

Vera Legendijk (Vitens)
Harry Boukes (Brabant Water)

Het programma van **4 oktober** loopt van 14.00 uur tot 18.00 uur. Joop Atsma (staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu), Yttje Feddes (landschapsarchitecte bureau Feddes/Olthof Landschapsarchitecten en Rijksadviseur voor het Landschap) en Bart Kuipers (directeur kenniscentrum Smart Port, EU Rotterdam) geven dan hun visie op een 'nieuwe sprong' in het waterbeheer. Staatssecretaris Atsma zal vervolgens met een symbolische handeling ruim baan geven aan deze nieuwe sprong. Na deze handeling vindt een paneldiscussie plaats onder leiding van Tracy Metz (journalist NRC Handelsblad, auteur en voormalig lid van de tweede Deltacommissie) over de toekomst van het waterbeheer. Met als panelleden Wim Kuijken (Deltacommissaris), Jan Hendrik Dronkers (directeur-generaal Rijkswaterstaat), Ko Prins (directeur Koninklijke Prins & Dingemans B.V.) en Marcel Stive (afdelingshoofd Hydraulic Engineering van de TU Delft) zijn veiligheid, economie en ecologie de drie hoofdthema's waarover gesproken gaat worden. Aansluitend vindt de presentatie van het boek 'De Kering' plaats. Aan dit boek van de Stichting Oosterscheldeboek is sinds 2008 gewerkt. Het wordt aangeboden aan onder andere staatssecretaris Joop Atsma en Commissaris van de Koningin in Zeeland Karla Peijs.

Het internationale symposium op **5 oktober** begint om 09.30 uur en eindigt rond 18.00 uur. Dit symposium is bedoeld voor keringbeheerders die verbonden zijn met het internationale netwerk I-STORM (onder andere Venetië, Londen en St. Petersburg). Overdragen van kennis en expertise is het thema van deze dag, die wordt geopend door Jan Hendrik Dronkers. Hierna geeft Soer van Herk (districtshoofd van Waterdistrict Zeeuwse Delta) een introductie over het netwerk I-Storm. Vervolgens komt klimaat-

deskundige Pier Vellinga aan het woord over de balans tussen veiligheid, economie en ecologie én klimaatverandering, gevolgd door Karen Durham Aguilera (director of Contingency Operations, U.S. Army Corps of Engineers) over de uitdagingen van de kering in New Orleans.

Daarna staan sessies over aansprekende voorbeelden rond het waterbeheer in Nederland en een rondleiding over de Oosterscheldekering op het programma. Later op de middag zullen Howard Davidson (Director Thames region) en Maria Teresa Brotto (head of engineering department Consorzio Venezia Nuovo) spreken over respectievelijk de Thames Barrier in Londen en de Venice Barrier/Mose project in Venetië. Sybe Schaap (voorzitter Netherlands Water Partnership), besluit de dag met een terugblik en conclusies van de dag.

Op **6 oktober** laat Rijkswaterstaat een groep studenten van de Hogeschool Zeeland een dag verzorgen voor en door studenten. Voor scholieren die een vervolgopleiding gaan kiezen, moeten enkele werkbijeenkomsten een goed beeld geven hoe een toekomstige carrière in deze sector er voor hen kan uitzien. Ook het werkveld is aanwezig met diverse stands. De dag loopt van 09.15 uur tot 15.15 uur voor scholieren en van 14.30 uur tot 23.00 uur voor studenten. De scholieren komen van Stedelijke Scholengemeenschap Nehalennia uit Middelburg, het Calvin College en Pontes Scholengroep Het Goese Lyceum, beiden uit Goes. De studenten komen van ROC Zeeland, ROC West-Brabant en Hogeschool Zeeland.

Op **8 oktober** vindt de laatste bijeenkomst plaats van de oud-bouwers van de Oosterscheldekering (van 15.00 uur tot 21.00 uur). In het Topshuis op Neeltje Jans blikken zij terug op de afgelopen 25 jaar aan innovaties en behaalde successen.